

om, hvorvidt en Sag henhører under den gejstlige Ret eller under de almindelige Domstole. Jeg ved i Øjeblikket kun et eneste Tilfælde, i hvilket en Sag, som var anlagt ved den almindelige Domstol, nemlig ved Kriminal- og Politiretten i Kjøbenhavn, derfra blev afvist til gejstlig Ret. Det var en Sag mellem Trier og Pastor Hornbeck. Den var oprindeligt anlagt ved Kriminal- og Politiretten, men denne udtalte, at da de Ytringer, der vare faldne, ikke godt kunde skilles ud fra Præstens Embedsforhold i det hele taget, da de vare faldne under Udførelsen af hans Embedsgjerning, maatte Sagen henvises til den gejstlige Ret, som er institueret til at paakende den Slags Sager, og finde sin Paakendelse der. Men det er ikke almindeligt, at der er Tvivl om, hvilke Sager der hører under de gejstlige Retter. Derunder henhøre, som før nævnt, Sager angaaende Vranglære, forargeligt Levned og Forseelser i Embedsforhold, og jeg mener nu heller ikke, at de almindelige borgerlige Domstole saa ret vel bør dømme i disse Sager, som ere noget rent forskelligt fra de borgerlige Sager. Hvad Vranglære angaar, er det jo dog et kirkeligt Spørgsmaal, og jeg antager ikke, man fra Flertallets Side vil paastaa, at de borgerlige Domstole netop ere kvalificerede til at dømme her, eller at det netop er noget, som vore nuværende Herredsfogeder eller Fremtidens Underdommere ere særlig inde i eller forstaa sig paa. Hvad forargeligt Levned angaar, stiller man jo særlige Krav til Præsterne, fremfor til andre Embedsmænd. Medens det vel vilde være forkasteligt, ogsaa borgerligt set, om en Herredsfoged blev rettelig udlagt som Barnefader til et uægte Barn, vilde man dog ikke falde paa, at han af den Grund skulde afskediges fra sit Embede. Helt modsat med Præsterne, saaledes vilde det netop gaa dem i et lignende Tilfælde. Ligeledes vilde man vel ikke dømme en Amtsforvalter, fordi han en Gang imellem viste sig drukken paa Gaden, eller en Toldembedsmand, hvis noget saadant skulde hænde for ham. Men det vilde sikkert ikke gaa en Præst vel, om han viste sig i en saadan Tilstand, han vilde sikkert blive dømt derfor. Og skulde man nu lade Forundersøgelsen af en saadan Forseelse foretage af Politibetjente, tror jeg heller ikke, det vilde være heldigt. Jeg tror ikke, de vilde egne sig til at undersøge Præsternes Forhold i saa Henseende.

Ophævelsen af de gejstlige Retter og dermed den gejstlige Forundersøgelse vilde meget let føre til, at Administrationen saa

vidt muligt vilde undgaa at lade saadanne Sager behandle ved Domstolene og derimod rent administrativt afgøre dem ved at afskedige vedkommende Embedsmand. Men det er efter min Mening ikke nogen heldig Afgørelse. Disse administrative Afskedigelser ere for det meste meget uheldige. Man ved ikke rigtigt, hvorfor en saadan Embedsmand bliver afskediget, naar han bliver afskediget med mindre Pension, end han kunde have faaet, hvis han havde tjent sin Tid ud i Embedet. Det volder megen Misfornøjelse og Anstød og er i Virkeligheden ogsaa kostbart for Staten eller for Kirken, hvor det nu hænder. Men en Ophævelse af de gejstlige Domstole vilde let føre til, at den kirkelige Administration var nødt til at gaa denne Vej. Jeg ser derfor ikke andet end, at det er til Skade at gaa den her foreslaaede Vej. En Reform derimod af de gejstlige Retter, saa at de bringes i Overensstemmelse med Nutidens Forhold og i Virkeligheden ogsaa gøres til kollegiale Retter, kan jeg forstaa.

Det, man her anfører om Provsteretten, at den kun dømmer i nogle temmelig vilkaarligt afgrænsede Kirke- og Skolesager, kan jeg altsaa ikke erkende er rigtigt, lige saa lidt som den følgende Sætning: „der fuldstændig lige saa vel kunde paadømmes af en almindelig Domstol.“ Det er i Virkeligheden ikke rigtigt, det er en Paastand, Flertallet ikke med Rette vil kunne hævde. Saa siger man: „Dette erkendes da allerede af den bestaaende Lovgivning; thi fra Provsteret er der Appel til Landemode og derfra til Højesteret, som jo er en helt verdslig Domstol.“ Det er nu ikke saa helt rigtigt. Det er ganske vist, at i Højesteret sidder der ikke gejstlige Personer, men den Gang disse Domstole bleve indførte — de ere gamle, ligesom vor øvrige Retsordning er gammel, men i øvrigt ikke mere forældede end den øvrige Retsordning — sad i Højesteret den enevældige Konge, som havde al Magt, baade den lovgivende, dømmende og udøvende. Han sad der ogsaa som gejstlig Person, og den Gang var der altsaa Appel fra den ene gejstlige Domstol til den anden. Nu sidder der ikke mere gejstlige Personer i Højesteret, men jeg kunde ogsaa tænke mig det Spørgsmaal taget under Overvejelse, om man ikke burde give gejstlige Sæde i Højesteret. Det er ikke nogen sær eller mærkelig Tanke. Da man i Norge reformerede de militære Retter, gik man ind paa at lade to meget højtstaaende militære tiltræde Højesteret i militære Sager